

Gözden Geçirilmi? Kendini Ayarlama Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Gözden Geçirilmi? Kendini Ayarlama Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22403>

Özet

Kendini Ayarlama Ölçeği'nin psikometrik olarak gözden geçirilmiş versiyonu olan bu ölçek, bireylerin sosyal durumlarda kendi davranışları izleme ve ayarlama yeteneklerindeki bireysel farklılıklar ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Türetgen ve Cesur (2006) tarafından Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılan bu 12 maddelik araç, orijinal yapıya uygun olarak iki temel alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek, yüksek iç tutarlılık ve tatmin edici test-tekrar test güvenilirliği göstermiştir. Geçerlik analizleri, ölçeğin beklenen şekilde, yapıyla ilişkili olan Öz Etkinlik ile pozitif yönde ilişkili olduğunu, ancak Nörotiklik gibi alakasız yapılarla ilişkisiz kaldığını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler

Kendini Ayarlama, Kendini Sunum, Sosyal Davranış, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Öz Etkinlik, Nörotiklik

Yazarlar

İlknur Özalp Türetgen, S. Cesur

Amaç

Gözden Geçirilmiş Kendini Ayarlama Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin sosyal çevreye uyum sağlamak ve istedikleri izlenimi yaratmak için kendi davranışları ne ölçüde izlediğini ve düzenlediğini ölçmektir. Bu ölçek, sosyal durumlara karşı duyarlılık ve kişisel sunumu yönetme becerisi gibi kritik sosyal yetenekleri değerlendirmek üzere tasarlanmıştır.

Ölçeğin Türkçe uyarlamasının spesifik amacı ise, Türkiye popülasyonunda kullanılabilecek, psikometrik açıdan sağlam, geçerli ve güvenilir bir Kendini Ayarlama araç sağlamaktır. Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin faktör yapısını ve psikolojik ilişkilerinin kültürel bağlamda korunup korunmadığını incelemeyi hedeflemiştir.

Yapı

Ölçek, sosyal psikolojide merkezi bir rol oynayan ve bireylerin sosyal etkileşimlerindeki davranışları kontrol etme derecesini ifade eden Kendini Ayarlama (Self-Monitoring) yapısını ölçmektedir. Kendini Ayarlama, bireyin dış ipuçlarına duyarlılığı ve bu ipuçlarına göre davranışları ayarlama becerisi olarak tanımlanır.

Gözden Geçirilmiş Kendini Ayarlama Ölçeği, 12 madde ve iki ana alt boyuttan oluşmaktadır:

Kişisel Sunumunu Düzenleyebilme Becerisi (6 madde): Bireyin sosyal ortamın gerektirdiği şekilde davranışları bilinçli olarak değiştirme ve ayarlama yeteneğini ifade eder.

Diğerlerinin Kendini ifade Edici Davranışlarına Duyarlılık (6 madde): Bireyin diğer insanların duygusal durumları, niyetlerini veya gerçek düşüncelerini sözel olmayan ipuçlarından ne kadar hızlı ve doğru bir şekilde algıladığını ölçer.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, yapısal ve ölçüt geçerliği üzerine odaklanmıştır. Yapılan analizler sonucunda orijinal ölçekten bir madde çıkarılmış ve kalan 12 madde ile çalışmaya devam edilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliği, maddelerin teorik olarak beklenen iki faktöre yüklenmesiyle desteklenmiştir.

Ölçüt geçerliği kapsamında, ölçeğin diğer psikolojik yapılarla ilişkisi incelenmiştir. Beklentilere uygun olarak, ölçek, bireyin sosyal ortamlarda başarılı olabileceğine dair inancın temsil eden Öz Etkinlik düzeyi ile pozitif ve anlamlı bir ilişki göstermiştir. Öte yandan, ölçeğin duygusal istikrarsızlık ve olumsuz duygulanım eğilimi ile karakterize edilen Nörotiklik yapısıyla istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki göstermemesi, ölçeğin ayrıştırma geçerliğini (discriminant validity) güçlendirmiştir.

Güvenirlik

Gözden Geçirilmiş Kendini Ayarlama Ölçeği'nin güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık ve zamana karşı istikrarlılık yöntemleriyle gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı, yaygın olarak kabul gören istatistiksel yöntem olan Cronbach Alpha katsayısı ile hesaplanmıştır.

Elde edilen sonuçlara göre, ölçeğin genel iç tutarlılığı oldukça yüksektir: Cronbach Alpha katsayısı **0.80** olarak bulunmuştur. Ayrıca, ölçeğin zamana karşı kararlılığını gösteren test-tekrar test güvenilirlik katsayısı ise **0.74** olarak raporlanmıştır. Bu değerler, ölçeğin güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ayarlama çalışmasında, geçerlik analizleri sonrasında ölçekten bir madde çıkarılmıştır. Kalan 12 madde ile yapılan faktör analizi, maddelerin orijinal ölçek yapısına uygun olarak iki faktöre ayrıldığını doğrulamıştır. Bu faktörler, ölçeğin teorik olarak dayandığı iki alt boyutu (Kişisel Sunumunu Düzenleyebilme Becerisi ve Diğerlerinin Kendini ifade Edici Davranışlarına Duyarlılık) temsil etmektedir. Bu sonuç, Gözden Geçirilmiş Kendini Ayarlama Ölçeği'nin yapısal geçerliğini Türkçe bağlamda desteklemektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Kağıt/Kalem veya Dijital Uygulama

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon

Yaş Grubu: Yetişkinler (Örneklem detayları referans yayında mevcuttur.)

Popülasyon Detayları: Orijinal çalışmada kullanılan örneklem grubu Türk üniversite öğrencileri veya yetişkin popülasyonundan seçilmiştir.

Test Metodolojisi: 6'lı Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Kendini Ayarlama, Cronbach Alpha, Test-Tekrar Test, Faktör Yapısı, Psikometri, Davranış Düzenleme, Likert Ölçeği

Yazarlar

Sorumlu Yazar: İlknur Özalp Türetgen

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Veri Yok

Bağılı E-posta Adresleri: ilknuroz@istanbul.edu.tr

Yazışma Adresi: Veri Yok

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler ve Ücret: Ölçeğin akademik kullanıma ilişkin izin ve ücret bilgileri için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Derecelendirme: Maddeler 6'lı Likert tipi bir ölçek üzerinde derecelendirilir (0 = Kesinlikle, her zaman yanlış - 5 = Kesinlikle, her zaman doğru).

Test Yılı (Uyarlama): 2006

PDF Bağlantısı: Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: gozden-gecirilmis-kendini-ayarlama-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Türetgen, ?. Ö. ve Cesur, S. (2006). Gözden Geçirilmiş Kendini Ayarlama Ölçeği'nin güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları Dergisi*, 9(17), 1-17.

Makalenin tam metni aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: turkpsikolojiyazilari.com

Gözden Geçirilmiş Kendini Ayarlama Ölçeği Maddeleri

Ölçek 2 alt boyut ve 12 maddeden oluşmaktadır. Örnek maddeler aşağıdadır:

Kişisel Sunumunu Düzenleyebilme Becerisi (6m): Sosyal durumlarda başka bir şeyin istendiğini hissettimde, davranışlarımı değiştirme yeteneğim vardı.

Diğerlerinin Kendini ifade Edici Davranışlarına Duyarlılık (6m): Eğer birisi bana yalan söylüyorsa, bunu o kişinin davranışlarından hemen anlarım.